

De das – Loonse en Drunense Duinen, De Brand, landgoed Huis ter Heide en omgeving

Jaarverslag 2012

1.	Jaarverslag	2
2.	Overige gegevens	4
3.	Nieuwe burchten	8
4.	Bewoond en onbewoond geraakte burchten	9
5.	Dode dassen	10
6.	Pers, rondleidingen en publicaties	10
7.	Toekomstige ontwikkelingen en wensen	12
	Bijlage 1 kengetallen	13
	Bijlage 2 specificatie slachtoffers 2012	14

foto Bert van Opzeeland

1. Jaarverslag

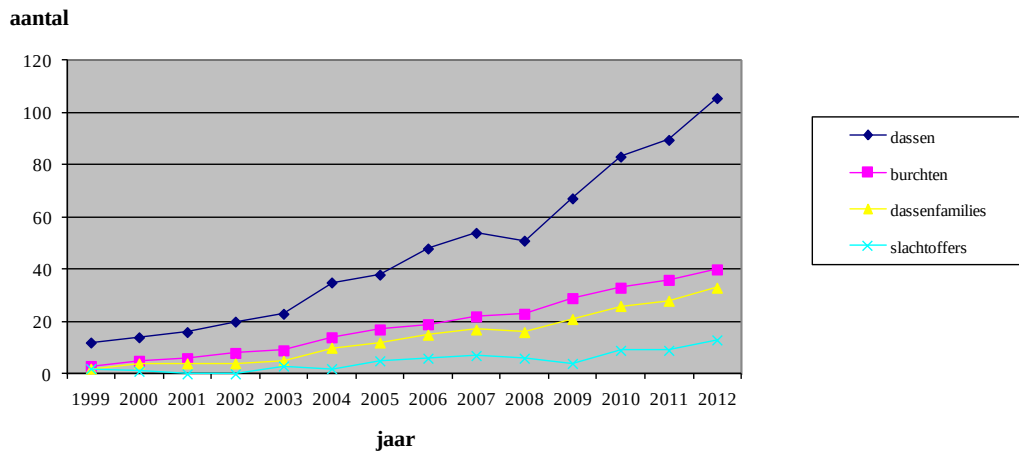
1. In 2012 werd een mijlpaal bereikt. Het aantal dassen kwam boven de 100 dieren uit. Het aantal dassen per 31-12-2012 wordt op 106 geschat en is 16 hoger dan de stand per 31-12-2011 (90 dieren);
2. Het aantal burchten bedraagt eind 2012 40, waarvan het hele jaar er 33 zijn bewoond. Hierin wonen 33 dassenfamilies;
3. Er hebben zich nieuwe dassenfamilies gevestigd op de Vughtschse Heide in Vught en het Land van Kleef en Duiksehoef in Loon op Zand. 3 burchten raakten weer bewoond en 1 onbewoond. Waarschijnlijk zijn enkele bewoonde burchten nog niet bekend;
4. 13 dassen sneuvelden, waarvan 10 als slachtoffer van het verkeer. Hieronder bevond zich een zogend vrouwtje, dat zwaar gewond werd aangetroffen. Vanwege haar verwondingen kreeg zij een spuitje;
5. Een van haar jongen, een beer, werd met de hand gevangen en overgebracht naar het opvangcentrum van Das&Boom, waar hij met de fles werd groot gebracht. De beer kreeg de naam Moffel en werd in de omgeving van Winterswijk weer uitgezet;

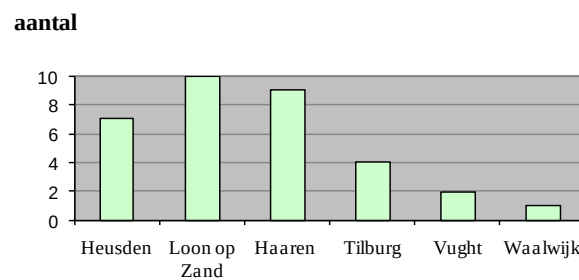
foto Bert van Opzeeland: Moffel veilig in handen van Friso Derikx.

6. Er is een burcht met 56 ingangen, een andere heeft een oppervlakte van ong. 1.600 m²;
7. Er is een evenwichtige leeftijdsopbouw;
8. In het gehele Nationale Park en in aangrenzende gebieden komen sporen en bewoning van de das voor;
9. Een verdere verdichting van burchten zal naar verwachting plaatsvinden, ten westen van de N261, in de omgeving van het Hengstven (oostelijk deel), in het noordelijk deel van de duinen in Plantloon en de Margriet en in de Nieuwe, Oude en Hoornmanken Tiend en in het Brokkenbroek. Ook zal de das zich verder gaan verspreiden;
10. Een van de burchten lag in de waterkerende dijk van het Drongelens kanaal. Vanwege de veiligheid werden de dassen verhuisd en de burcht onklaar gemaakt. Er werd een plan van aanpak gemaakt om herhaling te voorkomen;
11. Het is wenselijk een aantal wegen te voorzien van rasters en tunnels. Vooral op de Heikant in de gemeente Haaren nabij De Guldenberg vallen veel slachtoffers. Omdat de das zich steeds verder zal gaan verspreiden, dient ook gekeken te worden naar bijvoorbeeld de N65, de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch. Bij de ombouw van de N261 tussen Waalwijk en Tilburg wordt rekening gehouden met voorzieningen.

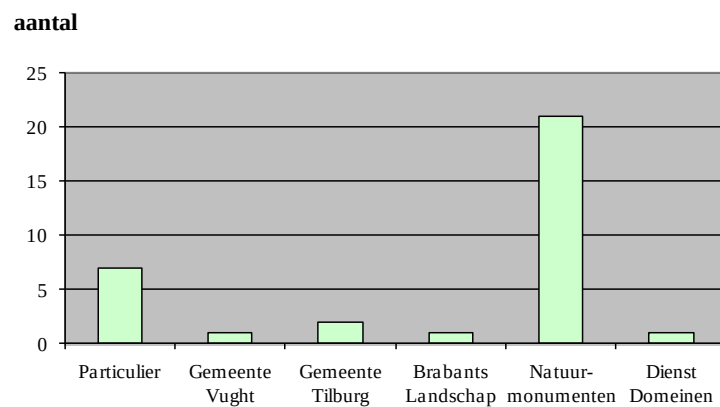
Dassengegevens 1999-2012

Dassenfamilies per gemeente 2012

Dassenfamilies per eigenaar 2012

2. Overige gegevens

1. De dassen zijn over een groot gebied verspreid. Veel personen maakten het mogelijk om de das in kaart te brengen en te houden en enkelen hebben een burcht geadopteerd. Hiervoor ben ik hen zeer erkentelijk;
2. Jelle van Aalst, Peter Kuijpers en Theo Putters zijn evenals ik lid van de inventariseerders van Natuurmonumenten (NM). Het aandachtsgebied is de das en hun inventarisaties zijn in dit jaarverslag verwerkt. Peter heeft te kennen gegeven met dassenwerk te stoppen, omdat hij hiervoor nauwelijks tijd heeft. Ik dank Peter voor zijn inzet in de afgelopen jaren;
3. In verband met structuur bij het verzamelen van gegevens werd een protocol opgesteld en een inventarisatieformulier gemaakt. Theo inventariseert naast de das ook roofvogels;
4. In 2012 werd in totaal 240 keer een burcht bezocht. Dit is een gemiddelde van 6 keer per burcht verspreid over het jaar;
5. De inventarisatiegegevens werden per kwartaal onder andere aangeleverd bij NM en Dassenwerkgroep Brabant die deze samen met andere Brabantse gegevens bij Das&Boom aanleverde. Hierdoor is het mogelijk regionale en landelijke overzichten samen te stellen, de das te volgen en adviezen te geven;

foto's Bert van Opzeeland: villa Le Blaireau (de das) van Stichting Jacques de Leeuw in Loon op Zand.

6. In 2009 werd door Bert Schuurman een Travel Bug (TB) in omloop gebracht met de bedoeling de das in het 'zonlicht' te zetten. De aanleiding was het 10-jarig jubileum van de herintroductie van dassen in de Loonse en Drunense Duinen. Sinds juli 2011 is de TB in bezit van een cacher die niet meer actief is. Verschillende pogingen om de cacher te bereiken zijn helaas mislukt, met als gevolg dat de TB niet meer kan worden gevolgd;

7. In 2012 werden 13 dode dassen gemeld, waarvan 10 verkeersslachtoffer. Dit is ongeveer 10% van de totale populatie. Er werden 2 dode dassen aangetroffen op burchten. Deze werden mogelijk slachtoffer van oudere beren. Er werden geen dassen met een tatoeage teruggemeld;
8. Het totale aantal slachtoffers over de periode 1999-2012 bedroeg 67, waarvan 27 beren, 21 zeugen en van 19 dieren was het geslacht onbekend. Omdat er relatief weinig oudere slachtoffers vallen, is de leeftijdsopbouw evenwichtig;
9. Aantal slachtoffers per gemeente over de periode 1999-2012:
 - Haaren: 23, wv. 6 in 2012;
 - Heusden: 10, wv. 1 in 2012;
 - Loon op Zand: 6, wv. 1 in 2012;
 - Tilburg: 26, wv. 3 in 2012;
 - Waalwijk: 1, wv. 1 in 2012 en;
 - Vught: 1, wv. 1 in 2012.

foto Bert van Opzeeland: dode zeug nabij conferentieoord De Guldenberg, Heikant gemeente Haaren.

10. De eigenaren van dassenburchten die op privéterrein liggen, worden elk jaar op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen van hun dassenfamilie;
11. Voor het eerst werd er op de Vughtsche Heide in de gemeente Vught een bewoonde dassenburcht gevonden, evenals in de omgeving van de Duiksehoef en het Land van Kleef in de gemeente Loon op Zand. Daarnaast werden drie dassenburchten weer bewoond en raakte een dassenburcht onbewoond. Per saldo kwamen er vijf dassenfamilies bij;
12. Een dassenfamilie die in 2011 verhuisde van de gemeente Heusden naar de gemeente Waalwijk is weer teruggekeerd naar de gemeente Heusden. Waalwijk heeft hiermee geen bewoonde dassenburcht meer;
13. Ten oosten van Udenhout ligt een bewoonde dassenburcht. Deze werd in 2012 goed belopen. Zij ligt echter in een nieuwe woonwijk. Over de burcht is overleg geweest met de gemeente Tilburg. Het uitgangspunt is de dassenfamilie te verhuizen. Das&Boom begeleidt het project als professionele organisatie. Zij heeft hiermee veel ervaring;
14. Er was een mailwisseling met Stichting Ark, voor wat betreft visotters. Ik heb de Stichting historisch materiaal aangeleverd in en uit de omgeving van Heusden;
15. In maart werd een dode das aangetroffen op de A58 onder Tilburg, met als coördinaat 130.86-394.58. Deze informatie werd onder andere doorgestuurd aan de gemeente Tilburg;
16. Aan mij werd de Koninklijke Onderscheiding Lid in de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt door Jan Hamming, burgemeester van de gemeente Heusden, onder andere voor

mijn dassenwerk dat ik sinds 1993 doe. De onderscheiding werd aangevraagd door heemkundekring “Onsenoort” uit Nieuwkuijk, waarin ik in het bestuur zit. Namens de heemkundekring ben ik betrokken bij een aantal projecten. Voor meer informatie hierover zie www.hkkonsenoort.nl, hoofdstuk: Landschap, flora, fauna;;

17. Op de Schoorstraat in de gemeente Tilburg, nabij het kapelletje werd een zwaargewond zogend vrouwtje aangetroffen. De das zorgde voor veel beroering en emotie onder voorbijgangers. De gewonde das werd vervoerd naar een dierenartsencentrum in Oisterwijk. Zij is daarna naar Das&Boom in Beek-Ubbergen gegaan en werd beoordeeld door dierenarts, Michel Abee uit Malden. De verwondingen (bekkenbreuk) waren van dien aard dat de das een spuitje heeft gekregen. Er werd door Jelle, Friso Derikx (voorzitter Dassenwerkgroep Brabant) en mij een actie op touw gezet om de jongen te redden. De hele omgeving werd uitgekamd, er kwam een cameraval en er werd gepost op de burcht. Dit leidde uiteindelijk tot het vangen door Friso van een jonge beer. Hij heeft de das naar het opvangcentrum van Das&Boom gebracht. Helaas hebben we mogelijke andere jongen niet kunnen redden;
18. De gevangen das kreeg als naam ‘Moffel’, genoemd naar de Moffelhoeve langs de Schoorstraat. Moffel gedroeg zich bij Das&Boom als een voorbeeldige ‘opvangdas’. Bij binnenkomst woog Moffel 2,8 kg;
19. Op 11 september 2012 werden drie jonge dassen waaronder Moffel, door Das&Boom weer uitgezet in Winterswijk. Tot medio december 2012 werden ze in een uitzetren bijgevoerd. De ren ligt in een ideaal dassenbiotoop, waar dassen wonen van eerdere uitzettingen van Das&Boom;

foto Bert van Opzeeland: Moffel in de bench, klaar om naar Das&Boom te gaan.

20. Er kwamen enkele meldingen binnen over dassenschade (maïs). Met de melders werd contact opgenomen. Voor meer informatie werd verwezen naar de website van Dassenwerkgroep Brabant;
21. In de gemeente Heusden wordt project Hooge Bank ontwikkeld. Hiervoor dient natuurcompensatie te worden verricht, onder andere door de aanleg van dassenrasters en twee dassentunnels. De locatie werd samen met NM en de opdrachtgever bezocht. Er werd aangegeven waar de tunnels dienen te worden aangelegd. De tunnels onder de Honderdbundersweg en de Nieuwkuijkse weg worden begin 2013 aangelegd, waarbij ook dassenkerende rasters worden geplaatst;

22. Samen met de nieuwe eigenaar John Nieuwenhuizen en Hemmo Dekkers (NM) werd burcht 'Hemmo Dekkers 3 (MOB complex)' in Huis ter Heide bezocht. De nieuwe eigenaar gaat de burcht extra beschermen en neemt hiervoor maatregelen. Ook werd het overige deel van het bos bezocht, waarbij andere punten van beheer aan de orde kwamen. In het bos ligt een mooie hoge oude stuifduin met ingewaaide eiken;
23. Door Jelle, Theo en mij werd deelgenomen aan een internationale dassendag georganiseerd door Dassenwerkgroep Brabant in Sambeek nabij Boxmeer;

foto Dassenwerkgroep Brabant.

24. In het najaar kwam de dassentunnel onder de Schoorstraat in Udenhout weer onder water te staan. De tunnel werd het hele jaar door dassen gebruikt, toen deze droog stond. De gemeente Tilburg verzocht om maatregelen te nemen om de tunnel droog te krijgen;
25. In de dijk van het Drongelens kanaal heeft zich in de loop van 2012 een dassenburcht ontwikkeld. De dijk heeft een waterkerende functie en een dassenburcht hierin is in verband met de veiligheid (doorbreken dijk) ongewenst. Besloten werd om de burcht onklaar te maken, waarna de dijk weer op sterkte werd gebracht;

foto Bert van Opzeeland: kleinzoon Pepijn en een medewerker van firma Arfman.

26. Met waterschap Aa en Maas werd een plan van aanpak gemaakt om te voorkomen dat dassen gaan graven in de kanaaldijk en er zich vestigen. Hierbij werden ook andere dieren betrokken zoals konijnen en vossen;
27. De Dassenwerkgroep Brabant (Noord-Brabant) heeft een eigen website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl, hierop is het wel en wee van de das in onze provincie te zien. Tevens geeft zij een nieuwsbrief uit. Deze is digitaal en wordt via e-mail toegezonden. Giften en Donaties aan de Dassenwerkgroep Brabant kunnen fiscaal aftrekbaar zijn. Zij is door de belastingdienst aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

3. Nieuwe burchten

1. Burcht nr. '37 Bert v. Opz 5' ligt in het Land van Kleef in de gemeente Loon op Zand, op terrein van NM. De burcht ligt direct in het zicht, langs een druk gebruikt zandpad. Kennelijk schrikt dit de dassenfamilie niet af, de burcht is robuust en groeit;
2. Burcht nr. '38 Rob de Vrind' ligt op de Vughtsche Heide in de gemeente Vught, op terrein van de Dienst Domeinen. De burcht ligt goed verstopt in een slecht toegankelijk deel van het bos;

foto Bert van Opzeeland: Rob de Vrind bij 'zijn' burcht.

3. Burcht nr. '40 Hemmo Dekkers 4' ligt nabij de Duiksehoef –Hooispoor in de gemeente Loon op Zand, op terrein van NM. Enkele jaren geleden werd door Hemmo Dekkers (NM) op de locatie dassenactiviteit waargenomen. Echter de locatie groeide niet uit tot een burcht. In oktober werd door Erwin de Hoop (NM) de locatie weer gemeld, waarna deze werd bezocht. Het is een oudere burcht met volop verse prenten. Op meerdere pijpen werd gesleept met nestmateriaal en verse en oude dassenharen aangetroffen. De burcht ligt relatief dichtbij de N261. Er ligt een prima foerageergebied ten oosten van de burcht (flink weiland). De nieuwe natuur van De Efteling in de nabijheid van de burcht biedt onvoldoende foerageergebied, het is er te arm;

4. Burcht nr. '31b Theo Putters 1c' ligt in de Baardwijkse Overlaat in de gemeente Heusden, op terrein van NM. In de omgeving ervan werden in 2012 twee dassen slachtoffer van het verkeer: één op de A59 nabij het Drongelens kanaal en één op de Kanaalweg nabij de nieuwe burcht. Dit was voor Theo aanleiding om verder naar dassenburchten te zoeken, waarbij hij op de nieuwe burcht stuitte. De omgeving en de burcht zijn nauwelijks begaanbaar en niet goed te beoordelen door bramen, brandnetels en erop liggende bomen;

foto Bert van Opzeeland: Theo en Sjoerd Putters op de nauwelijks begaanbare burcht in de Baardwijkse Overlaat.

5. Burcht nr. '34a Bert v. Opz 6', ligt in de Cromvoirtse dijk in de gemeente Vught en is eigendom van de gemeente;
6. Alle nieuwe burchten kregen een uniek NM nr. zodat de gegevens eenvoudiger in de databank van NM (systeem Nelis) verwerkt kunnen worden.

4. Bewoond en onbewoond geraakte burchten

1. Enkele burchten die in 2011 leeg stonden, werden in 2012 weer bewoond:
 - burcht '12 Karin Derikx', stond sinds 2006 leeg. De dassenfamilie in de Brand (kunstburcht) heeft zich gesplitst in twee families;
 - de burchten '20 en 20a Gerard van de Burg' (één familie) op Huis ter Heide. Zij stonden sinds 2011 leeg;
 - burcht 'Jan van der Meijden 1' nabij het Hengstven. De burcht stond sinds 2007 leeg en heeft zich in 2012 sterk hersteld.
2. De burcht 'Theo Putters 2b' op de Helvoirtse Heide raakte onbewoond. Er werden in de omgeving ervan veel dassensporen aangetroffen, echter een bewoonde burcht werd niet gevonden.

5. Dode dassen

Voor specificaties per das zie bijlage 2: specificatie slachtoffers 2012.

Er werden geen dode dassen vanuit de uitzetprojecten gemeld. Zij zijn herkenbaar aan een tatoeage in de lies.

Overzicht dassenslachtoffers 1999 tot en met 2012:

Aantallen dassen	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	1999 tm 2012
slachtoffers	2	1			3	2	5	6	7	6	4	9	9	13	67
waarvan: beer	1	1			1	1	2	1	5	2	3	2	4	4	27
zeug	1				1		2	4	1	1		2	3	6	21
onbekend					1	1	1	1	1	3	1	5	2	3	19
slachtoffers waarvan gemeente:															
Heusden	1						2	1	1	0	1	1	2	1	10
Loon op Zand										2			3	1	6
Haaren	1				3	1	1		2	1		6	2	6	23
Vught														1	1
Waalwijk														1	1
Tilburg		1				1	2	5	4	3	3	2	2	3	26

foto Jan Verhagen (NM): door een oudere beer doodgebeten jonge das op een dassenburcht.

6. Pers, rondleidingen en publicaties

1. Het jaarverslag 2012 werd op veel websites opgenomen;
2. Er verscheen een aantal publicaties over de das in de regionale pers;
3. Er werd bij diverse wandelingen uitleg gegeven over de das;
4. Met een deel van het bestuur van IvN de Waardman uit Waalwijk werd een aantal burchten bezocht;
5. In het kader van 10 jaar Nationaal Park Loonse en Drunense duinen werd door Dassenwerkgroep Brabant een marktkraam over de das ingericht bij Bosch en Duin in Udenhout. Hierin waren aanwezig Karin en Friso Derikx en ik. Er was heel veel belangstelling voor de das, er werden nauwelijks negatieve opmerkingen gemaakt. De kraam was zeer professioneel ingericht;

foto Henk Peters: Karin Derikx en Bert van Opzeeland in de marktkraam van Dassenwerkgroep Brabant.

6. Er werd een dassenrondleiding verzorgt voor het Overlegorgaan van het Nationaal Park Loonse en Drunense duinen;
7. Er werd een dassenrondleiding verzorgt voor de Zoogdier werkgroep i.o. van IvN Vogel- en Natuurwacht in 's-Hertogenbosch;
8. Er werd wat aanvullende informatie over de das verstrekt aan Lianne Koops, redacteur van het Eindhovens Dagblad voor een artikel over de das. Eerder had zij hierover al contact gehad met Willy Thijssen, secretaris van Dassenwerkgroep Brabant;
9. Door de archeologische werkgroep van Heemkundekring "Onsenoort" uit Nieuwkuijk werd naast het kasteel Onsenoort een dassenschedel uit de voormalige slotgracht gebaggerd. Ik heb samen met Wim Hartman van de werkgroep hierover het artikel *'Dassenschedel uit de slotgracht van kasteel Onsenoort: een bijzondere vondst'* geschreven. Het komt zelden voor dat bij archeologische opgravingen in *'menselijke context'* een dassenschedel of resten ervan worden aangetroffen. Het artikel verscheen in de nieuwsbrief van juni 2012 van Dassenwerkgroep Brabant;

foto Wim Hartman: dassenschedel uit de slotgracht van kasteel Onsenoort in Nieuwkuijk.

7. Toekomstige ontwikkelingen en wensen

Verwacht wordt dat de das zich nog verder in het gebied zal verspreiden. Ten westen van de N261 zullen zich nog enkele families vestigen. In het noorden en oosten van de Duinen zal een verdichting plaats gaan vinden. Er zullen hier en daar nog families bij gaan komen, waarna een stabilisatie zal gaan optreden. De N261 wordt komende jaren omgebouwd tot snelweg. Hierbij wordt een natuurbrug over de weg aangelegd en de weg wordt ingerasterd. De aanleg van een Natuurbrug over de N65 door het Helvoirts Broek is wenselijk.

Het gebied ten westen van landgoed Huis ter Heide is niet zo geschikt voor de das. Er moet echter niet uitgesloten worden dat deze hier en daar opduikt, op zijn weg naar West Brabant. De EVZ tussen Landgoed Huis ter Heide en boswachterij Dorst kan hierbij een heel belangrijke schakel gaan vormen.

Om de dassen en andere dieren een *'handje te helpen'* is het wenselijk op wegen waar vaak dassen oversteken, dassenraster en -tunnels aan te leggen. Het betreft vooral de volgende wegen, waarbij de Heikant in de gemeente Haaren de hoogste prioriteit heeft:

- Heusden: Margrietweg
- Haaren: Heikant, Oude Bosschebaan en Margrietweg
- Loon op Zand: Kasteellaan
- Tilburg: Loonse Molenstraat en
- de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch (N65).

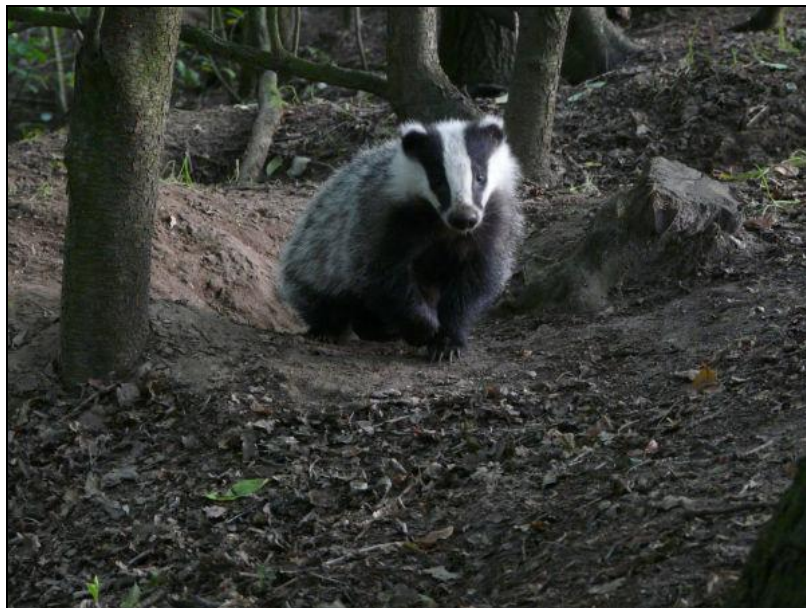

foto Dassenwerkgroep Brabant.

Bert van Opzeeland
Hopbel 10
5251 CS Vlijmen
073-5113213
vanopzeeland@hotmail.com
www.dassenwerkgroepbrabant.nl
december 2012

De volgende pagina's bevatten enkele bijlagen.

Bijlage 1 kengetallen

omschrijving	vóór 1999	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal burchten (excl. bijburchten)	1	3	5	6	8	9	14	17	19	22	23	29	33	36	40
Aantal bewoonde burchten (excl. bijburchten); aantal dassenfamilies	1	2	4	4	4	5	10	12	15	17	16	21	26	28	33
Aantal burchten met jongen (geschat)	nb	0	1	1	2	2	3	3	6	6	7	9	11	11	12
Aantal dassen (geschat)	2	12	14	16	20	23	35	38	48	54	51	67	83	90	106
Aantal uitgezette dassen	0	12	0	3	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantal (verkeers)slachtoffers	2	2	1	0	0	3	2	5	6	7	6	4	9	9	13

Bijlage 2 specificatie slachtoffers 2012

Omschrijving	aantal dassen	2012
dassenslachtoffers en bijzonderheden	1	6-3: 142.957-406.400, zeug, verkeerslachtoffer Heikant gem. Haaren. Overige gegevens: niet zingend, gewicht: ong. 12 kg, Lengte 84 cm gemeten vanaf de neus tot de staart. De staart was 18 cm lang, het was een jong beest, hoogstwaarschijnlijk van begin 2010 of 2011. De kam was te voelen, deze was ongeveer 3 mm hoog. De das zag er prima en weldoorvoed uit, het gebit was in goede staat. Er kwam bloed uit haar neus, zij had schaafwonden aan één zijde in de nek. Er werden geen bloedsporen gevonden op de weg, de das werd teruggegeven aan de natuur en verstopt, echter na enkele weken was de das verdwenen. De das werd gemeld door Frank van Goethem, die aan de Heikant woont.
	2	11-3: 140.360-407.350, jonge beer van dit jaar op de burcht, gemeente Haaren, gedood door waarschijnlijk andere beer. De melding kwam van Theo Putters.
	3	14-3: 138.70-405.80, beer langs mountainbike route gemeente Haaren, nabij De Rustende Jager. Doodsoorzaak onbekend. De das werd opgezet en staat nu in café De Rustende Jager. De melding kwam van Jan Verhagen (NM).
	4	3-4: 137.98-405.55, verkeerslachtoffer, Oude Bosschebaan, gem. Tilburg, hoogstwaarschijnlijk afkomstig van burcht '10a Cor v Berkel'. De dode das werd gemeld door Bert Hesse (D&B). Ik ben ter plekke geweest, de das was weg.
	5	4-4: nabij burcht '37 Bert v Opz. (Baden Powellweg)', coördinaat 134.47-405.56, gem. Loon op Zand. Het betreft een jong dier van dit jaar, met bijtewonden in de buik. De ogen waren nog dicht. De das is nabij het beheerkantoor van NM in De Moer neergelegd om de ontwikkeling van het kadaver te volgen. Doodsoorzaak; oudere beer. De melding kwam van Jan Verhagen (NM).
	6	4-5: op de Margrietweg, coördinaat 141.50-408.00 in de gemeente Haaren. Het was een jonge beer uit 2010 of 2011. Hij woog ongeveer 12 kg en was vanaf de snuit tot aan de staart 85 cm lang. Het was een verkeerslachtoffer, er kwam bloed uit de neus. De das zag er heel goed uit: goed gebit, mooie vacht. Door de sloot, evenwijdig aan de Margrietweg, loopt een wissel. De dichtstbijzijnde (bekende) bewoonde burcht ligt op ong. 1 km afstand. De melding kwam via Friso Derikx van Dassenwerkgroep Brabant.
	7	5-5: op de Schoorstraat in de gem. Tilburg nabij het kapelletje, met als coördinaat 136.95-403.35 werd een zwaargewonde zingend vrouwtje aangetroffen (verkeerslachtoffer). De das zorgde voor veel beroering en emotie onder voorbijgangers. Uiteindelijk kwam er een gepensioneerde dierenarts voorbij, waarna de das werd afgevoerd naar een dierenartsencentrum in Oisterwijk, waarna de das naar Das&Boom is gegaan en werd beoordeeld door de eigen dierenarts, Michel Abee uit Malden. De verwondingen (bekkenbreuk) waren van dien aard dat de das een spuitje heeft gekregen.
	8	13-6: Margrietweg coördinaat 139.510-408.069 in de gemeente Haaren. Het was een beer uit 2010 of 2011. De kamhoogte bedroeg ong. 3 mm. Hij woog 10,2 kg en was vanaf de snuit tot aan de staart 72 cm lang (romp). De staart was 22 cm lang. Het was een verkeerslachtoffer. De dichtstbijzijnde (bekende) bewoonde burchten liggen op ong. 1 km afstand. De melding kwam van Jan Meesters (NM).
	9	22-6: op de hoek van de Quirijnstokstraat en Waalwijkse weg, coördinaat 136,25-401,88 in de gemeente Tilburg. Het was een zeug uit mogelijk 2010. De kamhoogte bedroeg enkele mm. Zij woog ong. 12 kg en was vanaf de snuit tot aan de staart 78 cm lang (romp). De staart was 16 cm lang. De das is niet drachtig geweest. Het was een verkeerslachtoffer. De dichtstbijzijnde (bekende) bewoonde burchten liggen op ong. 1,5 km afstand. De melding kwam via Irma de Potter (NM) van dhr. Bertens (jager). De das is teruggegaan naar de 'natuur'.
	10	5-7: 135.24-411.92, geslacht onbekend, verkeerslachtoffer, gem. Waalwijk, A59, nabij de brug over het Drongelens Kanaal. De melding kwam van Rijkswaterstaat (RWS).
	11	11-7: 141.52-408.00, zeug, verkeerslachtoffer, gem. Haaren. Zie ook melding van 4 mei, op nagenoeg dezelfde plaats (Margrietweg). De melding kwam van Jan van der Meijden (WBE Broek en Duin).
	12	19-7: 145.83-410.61, zeug, verkeerslachtoffer, gem. Vught (Deutersestraat). De melding kwam van Hannes Brummer.
	13	15-10: 135.91-410.37, Kanaalweg, verkeerslachtoffer, gem. Heusden. De das werd gemeld door Jan Verhagen (NM): geslacht: volwassen zeug, gewicht: ong. 15 kg., verbrijzelde schedel, das lag op de weg zag er verder goed uit (heel dik). De zeug wordt opgezet en komt te staan bij café De Klinkert in de Drunense duinen. Ik heb de das zelf ook nog beoordeeld bij De Klinkert.